

MOTYWY FILOZOFICZNE
W POEZJI CYPRIANA NORWIDA

Streszczenie

W poetyckiej szacie swoich utworów Cyprian Norwid daje wyraz głębokiemu zrozumieniu fundamentalnych zagadnień, obecnych w europejskiej tradycji filozoficznej. Przedmiotem jego poezji bywa więc zarówno śmierć, obecna w swoich banalnych zewnętrznych przejawach, ale także w grozie swej nieodwracalności, jak i budzące się dopiero życie, które przedstawiane bywa przez poetę w naturalnych kontekstach obrazu młodej matki i dziecka. Piękne postaci młodych kobiet bywają u Norwida pretekstem do ironii skierowanej przeciwko ułomnościom społecznego życia, kiedy nastawione jest na blichtr i pozór. Natomiast kobiecość w swoich najwyższych przejawach łączy w sobie w jego twórczości piękno i dobro. Zarówno formalne nowatorstwo, jak i wykorzystanie motywów dobrze znanych w ludowej kulturze ziem polskich służą u Norwida zawsze przedstawieniu rzeczy dla człowieka najważniejszych. Głęboki humanizm tej twórczości łączy pierwiastki typowe dla tradycji europejskiej z tym, co uniwersalne. Fascynacji ulotnym, a zarazem wszechobecnym pięknem natury towarzyszy perspektywa nieskończoności, otwarta przed człowiekiem. W niczym nie uszczuplona, żywa emocjonalność poety stanowi tło dla pochwały rozumu, po sokratejsku poszukującego najwyższego dobra człowieka.

Słowa kluczowe: prawda; sens; śmierć; kobieta; dobro; piękno.

PHILOSOPHICAL MOTIFS
IN THE POETRY OF CYPRIAN NORWID

S u m m a r y

In the poetical form Cyprian Norwid reveals his deep understanding of the fundamental issues of the European philosophical tradition. Therefore the subject of his poetry is both death, inherent in its trivial external manifestations, but also in the menace of its irreverability, and newly rising life, which the poet depicts in its natural context of an image of young mother and her baby. Figures of young, beautiful women often serve as a pretext for irony directed at deficiencies of social life, anticipating solely glitter and appearances. Femininity in its highest aspects, however, in his output combines beauty and good. Both formal inventiveness and recourse to familiar motives of the Polish country culture, always serve Norwid to present things essential for a man. Profound humanism of his output combines motives which are typical for the European tradition and universal issues. His fascination for the ephemeral, omnipresent beauty of the nature is accompanied by the perspective of infinity, open for each human being. The poet's emotionalism, thorough and vivid, is the background for his praise of reason, which seeks for the Highest Good along Socratic lines.

Key words: truth; sense; death; woman; good; beauty.